

Vergaderjaar 2008–2009

31 568

Staatkundig proces Nederlandse Antillen

Nr. 18

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 januari 2009

Zoals toegezegd in mijn brief van 22 december 2008 bied ik u hierbij, mede namens de minister van Justitie, de vijfde periodieke rapportage over de voortgang van het staatkundig proces Nederlandse Antillen aan. Deze rapportage beslaat de periode september tot en met december 2008. De belangrijkste risico's en maatregelen zijn samengevat in het begin van de rapportage.

Het standpunt van de regering over de voorlichting van de Raad van State inzake de mogelijkheden voor een gefaseerde herstructurering van de BES-eilanden, dat ik u eveneens in mijn brief van 22 december heb toegezegd, zal nog volgen. Ik streef ernaar dit onderwerp begin februari aan de Ministerraad voor te leggen.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A. Th. B. Bijleveld-Schouten

Voortgangsrapportage staatkundig proces Nederlandse Antillen over de periode september t/m december 2008

BELANGRIJKSTE RISICO'S EN MAATREGELEN

Algemeen

Risico:

- Eind 2008 is tijdens de Ronde Tafel Conferentie een aantal belangrijke wetsontwerpen bestuurlijk geaccordeerd. Hiermee is een belangrijke stap gezet in het staatkundig veranderingsproces. De ontwerpfase is bijna gereed en in 2009 en 2010 zal de nadruk liggen op de implementatie van de gemaakte afspraken en de parlementaire goedkeuring van de wetsontwerpen. Belangrijkste risico in deze fase is dat het land Nederlandse Antillen feitelijk wordt ontmanteld, terwijl de nieuw te vormen landen nog niet klaar zijn om de nieuwe taken over te nemen en/of nog niet aan de afgesproken criteria voldoen. Een te hoog ontmantelingstempo brengt het risico met zich mee dat er onvoldoende tijd wordt genomen om inzichtelijk te maken wat er precies overgedragen zal worden, in het bijzonder als het gaat om mensen (en rechtspositionele verplichtingen) en middelen.

Maatregelen:

- Curaçao en Sint Maarten hebben zelf een belangrijke rol in het treffen van zodanige maatregelen dat wordt voldaan aan de criteria en afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot de rechtshandhaving en openbare financiën. Nederland zal blijven vasthouden aan de afspraken die eerder in het proces zijn gemaakt over de toetsing van het overheidsapparaat.
- Met betrekking tot de invoering van de nieuwe status voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba ligt de verantwoordelijkheid voor een belangrijk deel in Nederland. De overdracht van taken en bevoegdheden zal gefaseerd plaatsvinden. Alle Nederlandse ministeries hebben in 2008 prioriteitenlijsten opgesteld van de beleidsmaatregelen in hun plannen van aanpak. Over de uitwerking en invoering hiervan vindt overleg plaats met de bestuurders van de BES-eilanden. In februari/maart 2009 zal een overzicht van de gefaseerde invoering worden behandeld in de Ministerraad.
- Het Land Nederlandse Antillen heeft een gemengde commissie ingesteld die belast is met de voorbereiding van de (gefaseerde) overdracht van taken en bevoegdheden van het Land Antillen. Nederland neemt deel in deze commissie. Het ontmantelingstempo van het land Nederlandse Antillen dient te worden afgestemd met de opbouw van de nieuwe entiteiten. Nederland zal hierover afspraken maken met het Land Nederlandse Antillen.

Rechtshandhaving, rechtspleging en constitutionele zaken

Risico's:

- Met de bereikte overeenstemming over de politie en de wijziging van het Statuut zijn goede stappen gezet op het terrein van de wetgeving. Gelet op het feit dat het bij politie, Raad voor de rechtshandhaving, Openbaar Ministerie en Gemeenschappelijk Hof van Justitie gaat om consensusrijkswetgeving¹, zal er gedurende het wetgevingsproces overeenstemming moeten blijven bestaan.
- Hiernaast is het van belang dat er voldoende geld en capaciteit wordt ingezet voor de implementatie van de wetgeving en het uitvoeren van de verschillende verbetertrajecten (politie, Openbaar Ministerie, Gemeenschappelijk Hof van Justitie, Gevangeniswezen en Vreemdelingenketen).

¹ De grondslag voor de rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie is voor Aruba niet artikel 38 Statuut (consensus) maar artikel 43 lid 2 Statuut (waarborgtaak Koninkrijk). Zie toelichting bij 8. Aruba.

Maatregelen:

- Het Land Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten zullen zich moeten blijven inspannen om de benodigde verbetertrajecten op het terrein van de rechtshandhaving uit te voeren. Nederland verleent hierbij ondersteuning. Nederland zal blijven vasthouden aan de afspraken uit de Slotverklaring van 2 november 2006.

Openbare financiën

Risico:

- Indien het College Financieel Toezicht geen positief advies kan geven over de begrotingen 2009 of de externe accountant geen goedkeurend oordeel kan geven over het overzicht van de overheidsleningen, zal dit de schuldsanering vertragen.

Maatregelen:

- Het is aan Curaçao, Sint Maarten en het Land Nederlandse Antillen om te voldoen aan de normen zoals die worden getoetst door het College Financieel Toezicht.

Betekenis van de kleuren

■ : Dit onderdeel zal waarschijnlijk worden afgerond in de loop van 2010.

■ : Dit onderdeel zal door de opgelopen vertraging mogelijk niet worden afgerond in de loop van 2010.

■ : Dit onderdeel zal waarschijnlijk niet worden afgerond in de loop van 2010.

1. RECHTSHANDHAVING, RECHTSPLEGING EN CONSTITUTIONELE ZAKEN

Doel	Vorbereiding van wet- en regelgeving en de implementatie van de afspraken in de Slotverklaring van 2 november 2006 ten aanzien van: <ul style="list-style-type: none">• de onderdelen rechtspleging en rechtshandhaving;• constitutionele zaken, zoals de wijziging van het Statuut, overgangsbepalingen en de afbakening van land- en zeegebieden.
Verantwoordelijkheid	Gezamenlijk: Land Nederlandse Antillen, Sint Maarten, Curaçao en Nederland (mede namens de BES-eilanden)
Aandachtsgebieden stand van zaken	■ <i>Gemeenschappelijk Hof van Justitie</i> <ul style="list-style-type: none">• De Rijksministerraad heeft op 5 december 2008 ingestemd met de conceptwettekst en de bijbehorende memorie van toelichting. Deze zijn vervolgens voor advies voorgelegd aan de Raad van State van het Koninkrijk.• De AMvRB Rechtspositie Gemeenschappelijk Hof van Justitie en de AMvRB Kostenverdeling Gemeenschappelijk Hof van Justitie moeten nog tot stand worden gebracht. De planning is om deze regelgeving uiterlijk in september 2009 in ontwerp gereed te hebben.

Openbaar Ministerie

- De Rijksministerraad heeft op 2 december 2008 ingestemd met de conceptwettekst en de bijbehorende memorie van toelichting. Deze zijn vervolgens voor advies voorgelegd aan de Raad van State van het Koninkrijk. De Raad is verzocht in zijn advies specifiek aandacht te besteden aan:
 - a.) de verenigbaarheid van de aanwijzingsbevoegdheid als bedoeld in artikel 14 van het voorstel met in het bijzonder artikel 43 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden;
 - b.) de keuze in artikel 14, vijfde lid, van het voorstel, om geen schorsende werking te verbinden aan het beroep door de procureur-generaal op de rechter in het geval de minister van oordeel is dat uitvoering van de aanwijzing geen uitstel duldt, maar de procureur-generaal van oordeel is dat de aanwijzing in strijd is met het recht;
 - c.) de aard (fatale termijn dan wel termijn van orde) van de in artikel 14, negende lid, van het voorstel bedoelde termijn, ook gezien onderdeel B, sub 10c, van de Slotverklaring van 2 november 2006; en
 - d.) de keuze voor opneming in paragraaf 7 van de memorie van toelichting, in het bijzonder de rechtskracht van beschouwingen over de civielrechtelijke aansprakelijkheid voor schade die is geleden als gevolg van een aanwijzing op grond van artikel 14 van het voorstel, in plaats van dit onderwerp te regelen in het voorstel zelf. Met name de vraag of burgers op grond hiervan met succes een beroep kunnen doen op de rechter tegenover Nederland zonder expliciete regeling in de wet in geval van schade, veroorzaakt door het optreden van de minister van Justitie als lid van de Rijksministerraad.
- De AMvRB Rechtspositie Openbaar Ministerie en de AMvRB Kostenverdeling Openbaar Ministerie moeten nog tot stand worden gebracht. De planning is om deze regelgeving uiterlijk in september 2009 in ontwerp gereed te hebben.

Politie

- Tijdens de vergadering van de Politieke Stuurgroep op 26 november 2008 is overeenstemming bereikt over het ontwerp van de consensusrijkswet Politie en de bijbehorende memorie van toelichting. De conceptrijkswet zal voor de vergadering van de Rijksministerraad in februari 2009 worden geagendeerd.
- De AMvRB waarin de korpssterkte wordt vastgelegd en de onderlinge regeling met betrekking tot de ambtsinstructie, de kwaliteitscriteria en opleidings- en trainingsvereisten, de regels voor de bewapening, de uitrusting en de kleding van ambtenaren van politie, het rangenstelsel en de politiegegevens moeten nog tot stand worden gebracht. De planning is om deze AMvRB uiterlijk in september 2009 in ontwerp gereed te hebben.

Raad voor de rechtshandhaving

- Er is op 1 oktober 2008 overeenstemming bereikt over het ontwerp van de consensusrijkswet Raad voor de rechtshandhaving. Deze conceptrijkswet zal voor de vergadering van de Rijksministerraad op 13 februari 2009 worden geagendeerd. Na overeenstemming in de Rijksministerraad zal dit ontwerp aan de Raad van State van het Koninkrijk worden aangeboden.
- De AMvRB Rechtspositie Raad voor de rechtshandhaving moet nog tot stand worden gebracht. De planning is om deze AMvRB uiterlijk in september 2009 in ontwerp gereed te hebben.

Statuut en overgangsbepalingen

- Over het ontwerp voor de rijkswet Wijziging Statuut en de bijbehorende memorie van toelichting is overeenstemming bereikt met het Land Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten. Deze conceptrijkswet zal voor de vergadering van de Rijksministerraad op 13 februari 2009 worden geagendeerd. Na overeenstemming in de Rijksministerraad zal dit ontwerp aan de Raad van State van het Koninkrijk worden aangeboden.

Vreemdelingenketen

- Over een belangrijk deel van de onderlinge regeling Vreemdelingenketen is overeenstemming bereikt. Nederland heeft een herzien concept onderlinge regeling opgesteld. Dit onderwerp blijft op de agenda staan van ambtelijk overleg.

Gevangeniswezen (onderlinge regeling)

- Over de onderlinge regeling Detentiecapaciteit en bijbehorende toelichting is op 1 oktober 2008 politieke overeenstemming bereikt.

Parlement

De bovengenoemde ontwerp-rijkswetgeving zal na advisering door de Raad van State van het Koninkrijk worden aangeboden aan de parlementen van de betrokken landen.

Risico's

- Gelet op het feit dat het bij politie, Raad voor de rechtshandhaving, Openbaar Ministerie en Gemeenschappelijk Hof van Justitie gaat om consensusrijkswetgeving, zal er gedurende het wetgevingsproces overeenstemming moeten blijven bestaan.
- Hiernaast is het van belang dat er voldoende geld en capaciteit wordt ingezet voor de implementatie van de wetgeving en het uitvoeren van de verschillende verbetertrajecten (politie, Openbaar Ministerie, Gemeenschappelijk Hof van Justitie, gevangeniswezen en vreemdelingenketen).

Maatregelen

- Nederland streeft naar goede procedurele afspraken tussen betrokken regeringen en parlementen over de wijze waarop gedurende de gehele goedkeuringsprocedure consensus tussen alle entiteiten bewaard kan blijven.

- Het Land Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten zullen zich moeten blijven inspannen om de benodigde verbetertrajecten op het terrein van de rechtshandhaving uit te voeren. Nederland verleent hierbij ondersteuning. Nederland zal blijven vasthouden aan de afspraken uit de Slotverklaring van 2 november 2006.

2. OPENBARE FINANCIËN

Doel	Vorbereiding van wet- en regelgeving en de implementatie van de afspraken in de slotverklaring van 2 november 2006 op het terrein van openbare financiën en economie.
Verantwoordelijkheid	Gezamenlijk: Land Nederlandse Antillen, Sint Maarten, Curaçao en Nederland (mede namens de BES-eilanden)
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">■ <i>Bepaling van definitieve schuldpositie en wijze van schuldsanering</i><ul style="list-style-type: none">• Het eindrapport van de werkgroep Schuldtitels is op 26 november 2008 door de Politieke stuurgroep aanvaard. Hiermee ligt de systematiek voor de sanering van het schuld papier vast. Het exacte bedrag van de sanering van de schuldtitels is pas bekend op het moment dat begonnen wordt met de sanering. Dit komt doordat in het Slotakkoord van 2006 was afgesproken dat mogelijke herfinanciering van de betaalde rente en aflossingen zal worden meegenomen in de sanering. Er kan begonnen worden met de schuldsanering zodra het College Financieel Toezicht een positief advies bij de begroting voor 2009 heeft afgegeven en Nederland een door een externe accountant goedgekeurd overzicht van de overheidsleningen heeft ontvangen.■ <i>Financieel beheer</i><ul style="list-style-type: none">• De verbeterplannen Financieel beheer zijn in uitvoering en waar nodig geactualiseerd. Het Nederlandse ministerie van Financiën ondersteunt hierbij. Het College Financieel Toezicht monitort de uitvoering van de verbeterplannen.■ <i>Sociaal Economische Initiatieven</i><ul style="list-style-type: none">• Alle vijf de Sociaal Economische Initiatieven (SEI's) en bijbehorende implementatieplannen zijn vastgesteld. De uitvoering loopt onder andere vanwege de late start achter op de oorspronkelijke planning.■ <i>Tijdelijk financieel toezicht Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten (toezicht in transitieperiode)</i><ul style="list-style-type: none">• Het Besluit tijdelijk financieel toezicht Nederlandse Antillen, Curaçao en Sint Maarten is op 10 december 2008 in werking getreden.■ <i>Consensusrijkswet Financieel toezicht (toezicht in de nieuwe situatie)</i><ul style="list-style-type: none">• De Politieke stuurgroep heeft op 26 november 2008 ingestemd met het voorstel van de consensusrijkswet Financieel toezicht.■ <i>Monetair systeem</i><ul style="list-style-type: none">• Er is een politiek akkoord bereikt tussen Curaçao en Sint Maarten over het monetair systeem. De uitvoering van dit traject loopt achter op de oorspronkelijke planning.
Parlement	De ontwerp-consensusrijkswet Financieel toezicht zal na advisering door de Raad van State worden aangeboden aan de parlementen van de betrokken landen.
Risico's	Indien het College Financieel Toezicht geen positief advies kan geven over de begrotingen of de accountant geen goedkeurend oordeel kan geven over het schuld papier zal dit de schuldsanering vertragen.
Maatregelen	Het is aan Curaçao, Sint Maarten en het Land Nederlandse Antillen om te voldoen aan de normen zoals die worden getoetst door het College Financieel Toezicht.

3. TRANSITIE BONAIRE, SINT EUSTATIUS EN SABA

Doel	Realiseren van de status van openbaar lichaam binnen het Nederlandse staatsbestel voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES-eilanden).
Verantwoordelijkheid	Nederland (en de drie eilanden).

Aandachtsgebieden stand van zaken

Maatregelen (wetgeving en uitvoering) Bonaire, Saba en Sint Eustatius

- Middels bestedingsplannen maken de ministeries van VWS, J&G, OCW en BZK/Justitie inzichtelijk welke maatregelen vanaf begin 2009 op de beleidsprioriteiten worden doorgevoerd. Afspraken hierover zijn neergelegd in de afspraken van het bestuurlijk overleg met de besturen van de BES-eilanden op 20 november 2008.
- Alle departementen werken aan de verdere concretisering van hun plannen van aanpak conform de afspraken van het bestuurlijk overleg van 20 november 2008. Indachtig de Voorlichting van de Raad van State over een gefaseerde herstructurering van de BES-eilanden wordt daarmee in kaart gebracht welke maatregelen op welk moment van kracht worden in de aanloop naar de statuswijziging. In februari/maart 2009 zal een overzicht gereed zijn van de gefaseerde invoering. De maatregelen op de beleidsprioriteiten zijn in ieder geval als de eerste fase te beschouwen.

Regionaal Service Centrum

- Het instellingsbesluit voor het Regionaal Service Centrum is op 26 november 2008 gepubliceerd (Staatscourant 2008, nr. 230) en op 16, 17 en 18 december zijn de kantoren op respectievelijk Bonaire, Sint Eustatius en Saba feestelijk geopend.
- De kwartiermaker voor het Regionaal Service Centrum is per januari 2009 benoemd voor een periode van een half jaar.

Commissaris BES-eilanden

- Per 1 januari 2009 is de heer Kamp benoemd als commissaris voor de BES-eilanden. De taken van de commissaris bestaan vooral uit het stimuleren van betrokkenen op de eilanden en in Nederland om te werken aan concrete uitvoering. De commissaris dient ervoor te zorgen dat beleidsplannen van ministeries aansluiten op de dagelijkse praktijk op de eilanden. Hij stroomlijnt de informatiebehoefte voor de departementen in Nederland stimuleert de voortgang van het transitieproces.

Wet openbare lichamen BES, Wet financiële verhoudingen BES, Invoeringswet BES, Aanpassingswet BES en wijziging van de Kieswet

- Deze vijf ontwerpwetvoorstellen zijn op 21 november 2008 in de Ministerraad behandeld en vervolgens voor advies aangeboden aan de Raad van State. De RTC heeft op 15 december 2008 kennisgenomen van deze voorstellen.
- Een aantal wijzigingen in de Invoeringswet BES, de Aanpassingswet BES en de Wet financiële verhoudingen BES wordt op 16 januari 2009 in de Ministerraad behandeld en vervolgens worden de aangepaste ontwerpen aan de Raad van State aangeboden.

Financieel toezicht in de transitieperiode

- Nederland heeft op advies van het College Financieel Toezicht toegezegd de betalingsachterstanden van de BES-eilanden uit 2006 en 2007 te zullen saneren.
- Van Bonaire is het eindrapport van de accountant over de juistheid van de betalingsachterstanden t/m 2005 ontvangen. Omdat dit geen goedkeurende verklaring is, zal de Auditdienst van het ministerie van BZK op zeer korte termijn een review uitvoeren. Met betrekking tot de betalingsachterstanden aan het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen (APNA) wordt voorgesteld deze mee te nemen in de overkoepelende afspraken die met het APNA gemaakt moeten worden over de pensioenen.

Draagvlak op de eilanden

- Afgelopen najaar zijn de voorontwerpen van de Wet openbare lichamen BES, de Wet financiële verhoudingen BES, de wijziging van de Kieswet en de Invoeringswet BES middels een internetconsultatie voorgelegd aan onder andere de bevolking van de eilanden.
- Via internet is een lijst met veel gestelde vragen en antwoorden gepubliceerd.
- Zoals gemeld aan de Tweede Kamer tijdens de begrotingsbehandeling afgelopen december, heeft de staatssecretaris van BZK een communicatieplan opgesteld ten behoeve van de voorlichting van de bevolking van Bonaire, Saba en Sint Eustatius inzake het staatkundig proces. Indachtig de verantwoordelijkheid van Nederland voor deze eilanden als toekomstig onderdeel van Nederland, neemt de staatssecretaris nu al een actieve en leidende rol op zich in de voorlichting van de bevolking. Het zwaartepunt zal hierbij liggen op het zo duidelijk mogelijk maken wat de verschillende akkoorden allemaal voor gevolgen voor de burger hebben en wat er op welk moment gaat veranderen. Het in december geopende Regionaal Service Centrum met vestigingen op alle drie de eilanden zal een plek zijn waar mensen terecht kunnen voor al hun vragen en informatie. In de communicatie wordt gedacht vanuit de burger door gebruik te maken van veelgestelde vragen, zal informatie via verschillende kanalen – schriftelijk, visueel, digitaal – en in zowel het Nederland, Engels als het Papiaments beschikbaar zijn. Omdat persoonlijk contact vaak de beste manier is om te ervaren wat voor de mensen onduidelijk is en helderheid te creëren, zal ze de eilanden regelmatig blijven bezoeken om persoonlijk de bevolking te informeren. Daarnaast zal commissaris Kamp, die permanent op de eilanden aanwezig is, hier een actieve rol in hebben.

Parlement

- Bovengenoemde wetsontwerpen zullen na advisering door de Raad van State aan de Staten-Generaal worden aangeboden.

Risico's

De complexiteit van de uitwerking en eventuele vertraging in de uitvoering van de plannen van aanpak van de ministeries vormen een risico voor de overgang naar de nieuwe staatkundige situatie in december 2010.

Maatregelen

- De invoering van de nieuwe status gebeurt in fases. De ministeries hebben in 2008 prioriteitenlijsten opgesteld van de beleidsmaatregelen in hun plannen van aanpak. Over de uitwerking en invoering hiervan vindt overleg plaats met de bestuurders van de BES-eilanden: de laatste afspraken dateren van 20 november 2008.
- Voor de uitvoering van deze plannen van aanpak is een beperkt (jaarlijks) budget beschikbaar. Mede met het oog op het beperkte budget stellen de ministeries prioriteiten (gefaseerde aanpak).
- In februari/maart 2009 zal een overzicht van de gefaseerde invoering worden behandeld in de Ministerraad.

4. OPBOUW LAND SINT MAARTEN

Doel

Realisering status van Land binnen het koninkrijk voor Sint Maarten.

Verantwoordelijkheid

Sint Maarten

**Aandachtsgebieden
stand van zaken***Wetgeving*

- Ter voorbereiding van de RTC op 15 december 2008 heeft een Toetsingsadviescommissie een rapportage opgesteld over de door Sint Maarten en Curaçao opgestelde ontwerp-Staatsregeling en ontwerpen van organieke wetgeving. Deze commissie concludeerde dat de ontwerpregelgeving van Sint Maarten in hoge mate aan de afgesproken criteria voldoet. Dit is onderschreven door de RTC. Tijdens de Politieke stuurgroep van 26 november 2008 is afgesproken dat de resterende (nog niet getoetste/aangepaste) ontwerpwetgeving zo spoedig mogelijk (alsnog/nogmaals) wordt getoetst. De voorstellen voor de Staatsregeling en de organieke wetten zullen verder via de van de toepassing zijnde procedures worden behandeld.
- Hiermee wordt de ontwerpfase afgesloten en start de implementatiefase. De resultaten van de implementatiefase zullen tijdens de slot-RTC worden getoetst.

Organisatie en formatie

- De Organisatienota is door het Bestuurscollege en de Eilandsraad vastgesteld. De ontwerp-landsverordening Vaststelling organisatie Land Sint Maarten is behandeld in de Vaste Raadscommissie voor Constitutionele Zaken van de eilandsraad. Het Migratieplan/sociaal statuut is in afronding.
- Een convenant ten aanzien van een Sociaal Statuut tussen het Land en Sint Maarten moet uiterlijk eind januari 2009 zijn vastgesteld
- Alle rechtspositionele verplichtingen bij zowel Land als Sint Maarten en Curaçao moeten eind januari 2009 zijn vastgesteld.
- Voor begin april 2009 zouden alle ambtenaren een voorstel moeten krijgen over hun toekomstige plaatsing.
- Er zullen financiële middelen moeten worden gevonden voor de opbouw van de nieuwe bestuurlijke organisatie en om het aantal dubbele functies op te vangen.

Parlement

- De opbouw van het land Sint Maarten is de verantwoordelijkheid van Sint Maarten, met uitzondering van de diverse rijkswetten zal regelgeving door de eilandsraad van Sint Maarten worden vastgesteld. Een aantal regelingen dient door de rijksministerraad te worden goedgekeurd.

Risico

- Nu de ontwerpfase bijna is afgerond, wordt gestart met de implementatiefase. Belangrijkste risico in deze fase is dat de implementatie van de wetgeving en van de plannen met betrekking tot het overheidsapparaat meer tijd in beslag neemt dan nu is voorzien.

Maatregelen

- Het is aan Sint Maarten om zodanige maatregelen te treffen dat wordt voldaan aan de afgesproken criteria. Onder andere via het samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht draagt Nederland bij aan organisatorische maatregelen die nodig zijn om de nieuwe status van land goed in te kunnen vullen.
- Nederland zal blijven vasthouden aan de afspraken die eerder in het proces zijn gemaakt over de toetsing van het overheidsapparaat en de voorstellen die uitgewerkt moeten worden tijdens de implementatiefase. De samenhang met de ontmanteling van het Land is hierbij een aandachtspunt.

5. OPBOUW LAND CURAÇAO

Doel	Realisering status van Land binnen het Koninkrijk voor Curaçao.
Verantwoordelijkheid	Curaçao
Aandachtsgebieden stand van zaken	<p><i>Wetgeving</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Ter voorbereiding van de RTC op 15 december 2008 heeft een Toetsingsadviescommissie een rapportage opgesteld over de door Sint Maarten en Curaçao opgestelde ontwerp-Staatsregeling en ontwerpen van organieke wetgeving. Deze commissie concludeerde dat de ontwerpregelgeving van Curaçao in hoge mate aan de afgesproken criteria voldoet. Dit is onderschreven door de RTC. Tijdens de Politieke stuurgroep van 26 november 2008 is afgesproken dat de resterende (nog niet getoetste/aangepaste) ontwerpwetgeving zo spoedig mogelijk (alsnog/nogmaals) wordt getoetst. De voorstellen voor de Staatsregeling en de organieke wetten zullen verder via de van toepassing zijnde procedures worden behandeld.• Hiermee wordt de ontwerpfase afgesloten en start de implementatiefase. De resultaten van de implementatiefase zullen tijdens de slot-RTC worden getoetst. <p><i>Inrichting ambtelijke organisatie</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Er is een eerste blauwdruk van de NBO (Nieuwe bestuurlijke organisatie) opgesteld.• Een convenant ten aanzien van een Sociaal Statuut tussen het Land en Curaçao moet uiterlijk eind januari 2009 zijn vastgesteld• Alle rechtspostionele verplichtingen bij zowel Land als Curaçao en Sint Maarten moeten eind januari 2009 zijn vastgesteld.• Voor begin april 2009 zouden alle ambtenaren een voorstel moeten krijgen over hun toekomstige plaatsing.• Er zullen financiële middelen moeten worden gevonden voor de opbouw van de nieuwe bestuurlijke organisatie en om het aantal dubbele functies op te vangen.
Parlement	<ul style="list-style-type: none">• De opbouw van het land Curaçao is de verantwoordelijkheid van Curaçao, met uitzondering van de diverse rijkswetten zal regelgeving door de eilandsraad van Curaçao worden vastgesteld. Een aantal regelingen dient door de rijksministerraad te worden goedgekeurd.
Risico	<ul style="list-style-type: none">• Nu de ontwerpfase bijna is afgerond, wordt gestart met de implementatiefase. Belangrijkste risico in deze fase is dat de implementatie van de wetgeving en van de plannen met betrekking tot het overheidsapparaat meer tijd in beslag neemt dan nu is voorzien.• Een mogelijk aanvullend risico is het voorgenomen referendum dat in het voorjaar van 2009 op Curaçao zal worden gehouden. Een positieve uitkomst voor het proces zal mede afhangen van de inspanningen van het bestuur van Curaçao om de doelstellingen van de staatkundige vernieuwing helder uit te leggen aan de bevolking.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• Het is aan Curaçao om zodanige maatregelen te treffen dat wordt voldaan aan de afgesproken criteria. Onder andere via het samenwerkingsprogramma Institutionele Versterking en Bestuurskracht draagt Nederland bij aan organisatorische maatregelen die nodig zijn om de nieuwe status van land goed in te kunnen vullen.• Nederland zal blijven vasthouden aan de afspraken die eerder in het proces zijn gemaakt over de toetsing van het overheidsapparaat en de voorstellen die uitgewerkt moeten worden tijdens de implementatiefase. De samenhang met de ontmanteling van het Land is hierbij een aandachtspunt.• Het is aan Curaçao om zich voor te bereiden op het aankomende referendum.

6. ONTMANTELING LAND NEDERLANDSE ANTILLEN

Doel	Ontmanteling Land Nederlandse Antillen.
Verantwoordelijkheid	Het Land Nederlandse Antillen is verantwoordelijk voor de ontmanteling. Nederland heeft in haar rol als rechtsoptvolger van het Land t.b.v. de BES-eilanden belang bij een adequate overgang van rechten en plichten.
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">• De gemengde ambtelijke commissie die belast is met de voorbereiding van de overdracht van taken is niet in staat gebleken met een eenduidig advies te komen. Vooralnog is niet geheel duidelijk of en in welke vorm de activiteiten van de commissie voortgang zullen krijgen.• Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het Land, Curaçao en Sint Maarten over de ontmanteling. Deze behelzen o.a. het streven om per 1 januari 2010 het Land ontmanteld te hebben.• Met name op het gebied van personeel en rechtspostionele verplichtingen zal het Land nog helderheid moeten verschaffen alvorens overdracht kan plaatsvinden.
Parlement	Geen bijzonderheden

Risico	<ul style="list-style-type: none">• Belangrijkste risico in deze fase is dat het land Nederlandse Antillen feitelijk wordt ontmanteld, terwijl de nieuw te vormen landen nog niet klaar zijn om de nieuwe taken over te nemen en/of nog niet aan de afgesproken criteria voldoen. Ook voor Nederland geldt het risico van een vroegtijdige ontmanteling van het Land als het gaat om de overname van taken ten behoeve van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (de BES-eilanden). Het hoge ontmantelingstempo dat door het Land is voorzien brengt het risico met zich mee dat er onvoldoende tijd wordt genomen om inzichtelijk te maken wat er precies overgedragen zal worden, in het bijzonder als het gaat om mensen (en rechtspositionele verplichtingen) en middelen.• Een hierop aansluitend risico is dat Nederland onvoldoende wordt betrokken bij de ontmanteling van het Land.
Maatregelen	<ul style="list-style-type: none">• Het Land Nederlandse Antillen heeft een gemengde commissie ingesteld die belast is met de voorbereiding van de (gefaseerde) overdracht van taken en bevoegdheden van het Land Antillen. Nederland neemt deel in deze commissie. Het ontmantelingstempo van het land Nederlandse Antillen dient wat Nederland betreft voort te vloeien uit de opbouw van de nieuwe entiteiten, en niet andersom. Nederland zal hierover afspraken maken met het Land Nederlandse Antillen.• Er wordt gewerkt aan een samenwerkingsprotocol tussen Nederland en het Land Nederlandse Antillen voor de detachering van landsambtenaren bij het Regionaal Service Centrum voorafgaand aan hun indiensttreding als rijksambtenaar.• In dezelfde lijn wordt er gewerkt aan samenwerkingsprotocollen voor de periode voorafgaand aan de formele overdracht van taken waarin de (opbouw van) uitvoering van taken door Nederlandse ministeries plaatsvindt, onder verantwoordelijkheid van de Nederlandse Antillen.

7. ONDERSTEUNING GEZAGHEBBERS

Doel	Gedurende het staatkundig veranderingsproces is het belangrijk dat de gezaghebbers van de vijf eilandgebieden hun (toezichhoudende) taken goed blijven uitoefenen. De gezaghebbers krijgen hierbij ondersteuning vanuit Nederland.
Verantwoordelijkheid	Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">• Momenteel worden de gezaghebbers van Sint Maarten, Sint Eustatius, Saba en Bonaire ondersteund door in totaal zes technische bijstanders. Het gaat om ondersteuning op de terreinen juridische zaken, vreemdelingen- en paspoortzaken, politiezaken, corporate governance en ruimtelijke ordening, natuur en milieu.• Momenteel wordt geworven voor drie ondersteuners ten behoeve van de gezaghebber van Curaçao.
Parlement	Geen bijzonderheden
Risico	Geen bijzonderheden
Maatregelen	Geen bijzonderheden

8. ARUBA

Doel	Aruba werkt mee met de totstandkoming van de nieuwe status van de Antilliaanse eilanden.
Verantwoordelijkheid	Aruba
Aandachtsgebieden stand van zaken	<ul style="list-style-type: none">• De voorstellen van rijkswet voor het Openbaar Ministerie en voor het Gemeenschappelijke Hof zijn in de Rijksministerraad van 2 en 5 december 2008 behandeld. Beide zijn aan de Raad van State van het Koninkrijk toegezonden voor advies.• Voor wat betreft het Gemeenschappelijke Hof is met Aruba overeenstemming over de inhoud van de wet. Aruba wil echter de zetel van het Gemeenschappelijke Hof verplaatsen naar Aruba. Hierover bestond tussen de landen geen consensus. De grondslag voor de rijkswet is dientengevolge voor Aruba gewijzigd van artikel 38 Statuut (consensus) in artikel 43 lid 2 Statuut (waarborgtaak Koninkrijk).• Voor wat betreft de rijkswet Openbaar Ministerie bestaat er consensus tussen de landen (zie ook onder 1. Rechtshandhaving, Rechtspleging en Constitutionele Zaken).
Parlement	Geen bijzonderheden

Risico's

Wanneer er onvoldoende overleg met Aruba plaatsvindt, kan dit tot vertraging leiden bij de totstandkoming van de verschillende consensusrijkswetten en de wijziging van het Statuut.

Maatregelen

- Met Aruba wordt voortdurend gesproken. Aruba wordt daarnaast consequent uitgenodigd voor de politieke stuurgroep en voor de vergaderingen van de projectgroep Rechtspleging, Rechtshandhaving en Constitutionele zaken.
 - Aruba zal betrokken zijn bij de uitvoering van de toetsing van het overheidsapparaat door het presidium van de V-RTC zoals afgesproken in de RTC van 15 december 2008.
-